

รูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

กัตติยานี เอกกูธ, ส.ม.^{*a}, สงครามชัย ลีทองดีศกุล, พร.ด.^{**}, สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์, ส.ด.^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ศึกษาผลของรูปแบบการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ และศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 243 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลลักษณะทางประชากรทั่วไป ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ คือด้านการรับรู้ การตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 3.38 อยู่ในระดับมากและได้ค่าเฉลี่ย 3.55 (SD=1.17) ปัจจัยที่อยู่ในระดับมาก คือ กลัวเข็มหรือกลัวการฉีดวัคซีนโควิด-19 การจัดกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุประกอบด้วย 4 กิจกรรม ซึ่งพบประเด็นการไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 โดยรวม 3 ประเด็น คือ ผู้สูงอายุกลัวผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และผู้สูงอายุไม่เชื่อมั่นว่าวัคซีนโควิด-19 จะสามารถป้องกันโรคโควิด-19 ได้ ความสำเร็จในการดำเนินงานจากผลการเข้ารับวัคซีนของผู้สูงอายุเพิ่ม 1 ก่อนทำวิจัย จำนวนผู้เข้ารับวัคซีนโควิด-19 จำนวน 540 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 หลังเข้าร่วมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเข้ารับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 มีผู้สูงอายุเข้ารับวัคซีนเข็มที่ 1 จำนวน 600 คน คิดเป็นร้อยละ 49.91

คำสำคัญ: การเข้าถึงวัคซีน; ไวรัสโคโรนา 2019; ผู้สูงอายุ

* นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** รองศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*** อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^a Corresponding author: กัตติยานี เอกกูธ Email: kattiyaneepo@gmail.com

รับบทความ: 12 พ.ค. 66; รับบทความแก้ไข: 7 มิ.ย. 66; ตอปรับตีพิมพ์: 7 มิ.ย. 66; ตีพิมพ์ออนไลน์: 26 มิ.ย. 66

A Model to Promote Access to Vaccines Against Coronavirus 2019 Infection among Elderly in Thong Thani Sub-District, Thawat Buri District, Roi Et Province

Kattiyanee Aekwut, MPH^{*a}, Songkhamchai Leethongdissakul, Ph.D.^{**},
Surasak Thiabrithi, Dr.P.H.^{***}

Abstract

Objectives of this action research were to develop a model to improve access to COVID-19 vaccine among elderly, study the effects of the developed model, and study success factors of the model. Sample of 243 elderly were selected to the study using purposive sampling method. Data were collected using a questionnaire consisting of demographic information of the samples and success factors in model to improve access to COVID-19 vaccine among elderly. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics while qualitative data were analyzed with content analysis.

The study found that factors related to the access to COVID-19 vaccines among elderly was perception of the decision to get COVID-19 vaccine with overall mean at a high level of 3.38 (SD=1.17). Factor that rated as a very high level was fear of needles or fear of COVID-19 vaccination. Activities to promote knowledge and understanding on receiving COVID-19 vaccine among elderly included 4 activities. Three reasons for not getting COVID-19 vaccination included elderly's fear of side effects from COVID-19 vaccine, physical limitations among elderly, and elderly's lack of confidence that COVID-19 vaccine would prevent COVID-19. Before conducting research, there were 540 elderly (44.92%) receiving the first dose COVID-19 vaccine. After conducting activities to promote COVID-19 vaccination, number of elderly receiving the first dose of COVID-19 vaccine improved to 600 (49.91%).

Keywords: Access to COVID-19 vaccines; COVID-19, Elderly

---

* Master of Public Health Candidate, Mahasarakham University

** Associate Professor, Faculty of Public Health, Mahasarakham University

*** Lecturer, Faculty of Public Health, Mahasarakham University

^a Corresponding author: Kattiyanee Aekwut Email: kattiyaneeopo@gmail.com

Received: May 12, 23; Revised: Jun. 7, 23; Accepted: Jun. 7, 23; Published Online: Jun. 26, 23

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ได้เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และลุกลามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจของประชากร เมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563⁽¹⁾ จากสถิติเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 1,982,939 คน และเสียชีวิต 126,761 คน โดย 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด ประเทศสหรัฐอเมริกา (609,516 คน) เป็นอันดับหนึ่ง

การฉีดวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ป้องกันการเจ็บป่วย และลดอัตราการเข้ารับการรักษา ในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน และยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ การฉีดวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับสังคมและคนรอบข้างเพื่อลดการติดเชื้อโควิด-19 อย่างไรก็ตามการฉีดวัคซีน ถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงมากสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ในบางกรณีอาจมีผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 แม้ว่าจะได้รับวัคซีนแล้วก็ตามอาจเป็นเพราะติดเชื้อก่อนที่วัคซีนจะออกฤทธิ์เมื่อวัคซีนออกฤทธิ์แล้ว ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายต้องการเวลาเพื่อตอบสนองต่อวัคซีนโดยอาจต้องใช้เวลานานถึง 14 วันและวัคซีนของหลายบริษัทจำเป็นต้องฉีดโดยที่ 2 เพื่อกระตุ้นซ้ำอีกรอบ⁽²⁾

จากกลไกการทำงานของวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อร่างกายได้รับเชื้อก่อโรค จะสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อต่อสู้กับเชื้อโรคนั้นๆ และระบบภูมิคุ้มกันจะสามารถจดจำเชื้อโรคนั้นได้ เมื่อร่างกายได้รับ เชื้ออีกในอนาคตร่างกายที่ได้จดจำเชื้อโรคจะสร้างภูมิคุ้มกันมาต่อสู้กับเชื้อโรคได้ในเวลาอันรวดเร็ว วัคซีน โควิด-19 มีการพัฒนาเพื่อจำลองกระบวนการของร่างกายเวลาติดเชื้อโควิด-19 วัคซีนโควิด-19 ต้องฉีด 2 ครั้ง เพื่อกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เพียงพอและอยู่นานโดยเว้นระยะห่างเข็มแตกต่างกัน แม้การฉีดวัคซีน โควิด-19 จะเกิดประโยชน์ต่อคนที่ได้รับวัคซีนโควิด-19 โดยตรง คือช่วยป้องกันโรคโควิด-19 แต่การฉีดวัคซีน โควิด-19 ยังสามารถปกป้องคนใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรงๆได้อีกด้วย เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย ที่มีโรคประจำตัว และการเสียชีวิต⁽³⁾

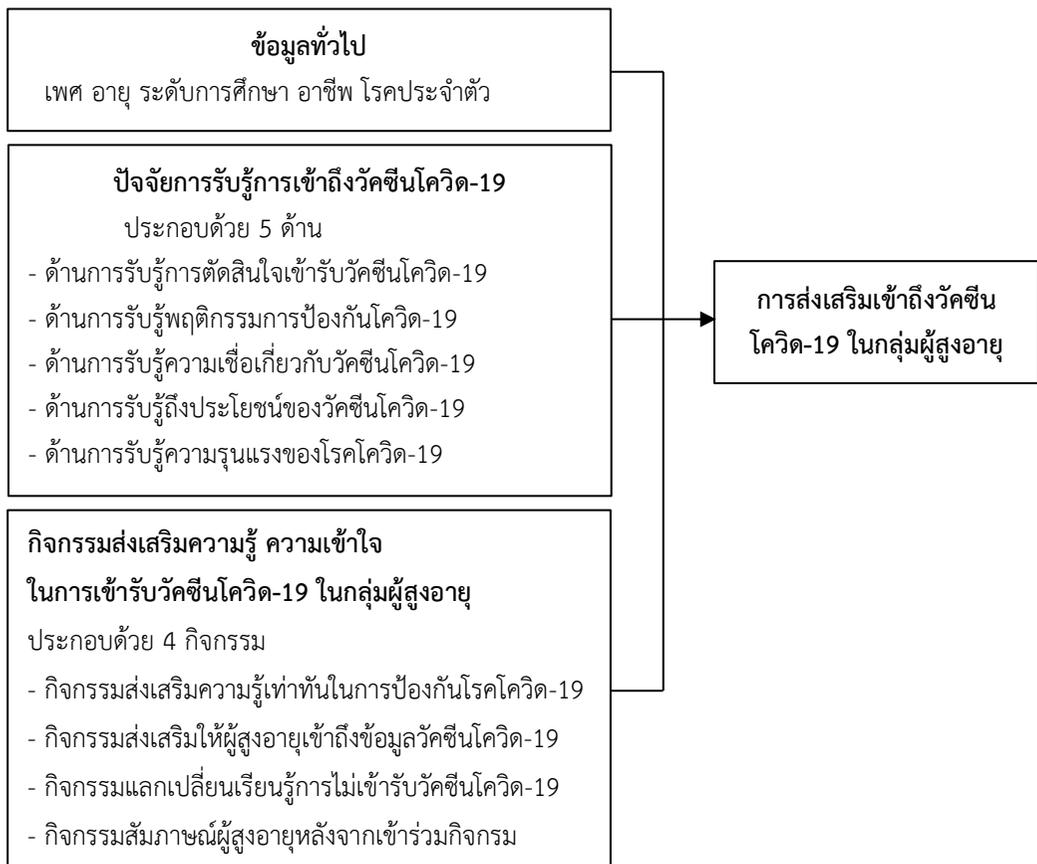
จากจำนวนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 1,202 คน ในเขตตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 10 หมู่บ้านตามเขตการรับผิดชอบของตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากสถานการณ์ การเข้าถึงวัคซีนในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลธงธานี พบว่ามีการให้บริการวัคซีนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ซึ่งควรได้รับวัคซีนเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 70.0 ได้รับวัคซีนเข็ม 1 จำนวน 540 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 โดยแยกผู้สูงอายุที่ได้รับวัคซีนเข็ม 2 จำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และได้รับวัคซีนเข็ม 3 ขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 9.81 ซึ่งมีทั้งบริการเชิงรับและเชิงรุก โดยผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนมีจำนวน 662 คนคิดเป็นร้อยละ 55.07 ของจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป⁽⁴⁾

จากข้อมูลการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่าการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุไม่ถึงร้อยละ 70.0 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษารูปแบบ การส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อันจะเกิดประโยชน์ ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนรณรงค์การเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่การเข้ารับวัคซีนในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี ให้ครอบคลุมต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Acting) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนผล (Reflecting) โดยขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหา การไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Acting) ผู้เข้าร่วมวิจัย ทำแบบสอบถามปัจจัยการรับรู้การเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ประกอบด้วย 5 ด้าน และผู้วิจัยจัดกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ในขั้นตอน การสังเกต (Observing) ผู้วิจัยสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ สังเกตปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ สำหรับขั้นตอน การสะท้อนผล (Reflecting) ผู้วิจัยร่วมหาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานและวางแผนในการแก้ไข ปัญหาในวงรอบต่อไป ดังแสดงในรูปภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำถามการวิจัย

รูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้เข้ารับวัคซีนเข็ม 1 ในเขตพื้นที่ตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ควรเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยค้นหากลุ่มประชากรโดยการเข้าถึงข้อมูลรายชื่อจากระบบ Hosxp 11064 เพื่อนำบัญชีรายชื่อผู้ที่ยังไม่เข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่หมู่บ้านในตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบในพื้นที่ และประสานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของหมู่บ้านนั้น ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อมเข้าดำเนินการวิจัย และกำหนดแผนนัดหมายวันและเวลา พร้อมแจกรายชื่อผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย
3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบในพื้นที่ และประสานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของหมู่บ้านนั้น ให้นัดหมายกลุ่มตัวอย่างดำเนินการวิจัย เพื่อให้ความรู้ แนวทาง หลักการ เกี่ยวกับวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และอธิบายวัตถุประสงค์ ชี้แจง การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ
4. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับผิดชอบในพื้นที่ และประสานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
5. ผู้วิจัยประสานงานเพื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนเป็นระยะ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาการส่งเสริมการเข้าถึง วัคซีนโควิด-19 จำนวน 24 คน และผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ป้องกันเชื้อโรคโควิด-19 เข็ม 1 ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 662 คน จาก 10 หมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 243 คน

เกณฑ์คัดเข้า

ผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนโควิด-19 เข็ม 1 สามารถอ่านออก เขียนภาษาไทยได้ สม่ครใจและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์คัดออก

ผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีภาวะติดเตียงหรือเป็นโรคเรื้อรังที่ควบคุมไม่ได้ และผู้สูงอายุไม่ยินยอมเข้ารับวัคซีนโควิด-19

การสุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากรจากการคำนวณโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน Krejcie and Morgan⁽⁵⁾ ดังนี้

$$n = \frac{x^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + x^2 p (1 - p)}$$

โดย	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของประชากร
	E	=	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
	χ^2	=	ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)
	p	=	สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

$$n = \frac{3.841 * 662 * 0.5 (1 - 0.5)}{.05^2 (662 - 1) + 3.841 * 0.5 * 0.5} = 243 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ จำนวน 6 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ เชื้อชาติ อายุ ระดับการศึกษา โรคประจำตัวและอาชีพ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ ด้านที่ 1-4 มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ด้านที่ 5 มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 คำตอบ คือ ประจํา (5 คะแนน) บ่อยๆ (4 คะแนน) นานๆ ครั้ง (3 คะแนน) บางครั้ง (2 คะแนน) ไม่เคย (1 คะแนน) โดยแบบสอบถามทั้งสองชุดผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน จากโรงพยาบาลธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of item objective congruence: IOC ระหว่าง 0.67-1.00 นำไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าระหว่าง 0.63-0.78

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทุกระยะของการเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ออกมาเป็นหมวดหมู่ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการวิจัยจนกระทั่งสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานมาเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสรุปผลการดำเนินงานมาเป็นการเข้าถึงวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และอธิบายถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีผลต่อการศึกษารูปแบบนั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างเป็นสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยผู้วิจัยขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยได้รับการพิจารณา ให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามแล้ว เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565 เลขที่การรับรอง 339-309/2565 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้เฉพาะการศึกษาเท่านั้น

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความร่วมมือผู้เข้าร่วมวิจัยในการเข้าร่วมการวิจัย การยอมรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีผลกระทบที่พึงได้รับแก่ผู้เข้าร่วมวิจัย
2. การเก็บข้อมูล ชื่อและนามสกุลจริงผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทุกอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลผู้เข้าร่วมวิจัย
3. การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัญหาการไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลแสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์ ปัญหาในการไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล นำเสนอข้อมูล ได้ดังต่อไปนี้

“.....อายุ 61 ปี มีโรคประจำตัวมีผู้ดูแล ปัจจุบันยังไม่เคยติดโควิด ยังไม่รับวัคซีนเลยตั้งแต่มีวัคซีนมา ญาติและผู้ดูแลไม่เห็นด้วยกับการฉีดวัคซีน ช่วงโควิดแรกๆ ที่มีการระบาดหนักๆ ญาติดูแลต่อเนื่อง แต่ตนเอง ไม่ค่อยใส่แมส จะใส่แมสเฉพาะเวลาที่ออกจากบริเวณบ้าน” (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ วันที่ 8 ตุลาคม 2565)

“.....อายุ 81 ปี ร่างกายสุขภาพแข็งแรงดี ไม่ค่อยป่วย ไม่ค่อยออกจากบ้าน ไม่มีโรคประจำตัว ยังไม่รับวัคซีนเข็มเพราะกลัววัคซีนโควิด กลัวเข็ม กลัวหมอ ไม่ค่อยไปโรงพยาบาลไม่เจ็บป่วยมาหลายปีแล้ว ถ้ามีอาการเจ็บป่วยลูกหลานจะซ้อยามาให้กินเองที่กิน รู้ว่าโควิดเป็นโรคประจำถิ่นแล้วจากการฟังข่าว แต่ยังไม่กล้าโควิดอยู่ รู้ว่าวัคซีนโควิดสร้างภูมิคุ้มกันได้แต่ไม่สนใจและไม่พร้อมที่จะฉีดวัคซีนโควิดเพราะตนไม่ได้ออกไปไหน” (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ วันที่ 8 ตุลาคม 2565)

“.....อายุ 69 ปี มีโรคประจำตัว ยังไม่รับวัคซีนโควิด เคยติดเชื้อโควิด 1 ครั้ง รัยยาไปกินที่บ้านไม่ได้นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลรักษาตัวครบ 10 วัน ตรวจอีกครั้งปกติ ตอนเป็นโควิดก็ไม่อยากรับวัคซีนป้องกันโควิด ลูกหลานก็ไม่อยากให้ฉีดวัคซีนโควิดไม่กลัวเข็มแต่กลัวสารในวัคซีนโควิด โควิดเป็นโรคประจำถิ่นแล้วก็ไม่อยากฉีดวัคซีน ไม่รู้จะฉีดวัคซีนป้องกันโควิดทำไมเมื่อเกินอะไรขึ้นกับตัวเองถึงชีวิต รัยฟังข่าวสารประจำ ฟังเพื่อนบ้านระแวงเดียวกันพูดให้ฟังว่าคนที่ไปฉีดมาแล้ว บางคนอาการไม่ตีเท่าไร จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ไม่อยากฉีดวัคซีนโควิด” (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ วันที่ 9 ตุลาคม 2565)

“.....อายุ 74 ปี ไม่มีโรคประจำตัว ยังไม่รับวัคซีนโควิด ญาติพี่น้องฉีดวัคซีนโควิดทุกคนแล้วตนไม่ฉีดคนเดียวญาติพี่น้องไม่ว่าอะไร กลัวเข็ม ช่วงโควิดไม่ออกไปไหนอยู่บ้านตลอดไม่มีคนไม่หา ใส่แมสบ้างไม่ใส่ตลอดยังไม่ติดโควิด กลัวสารในวัคซีนโควิดฟังข่าวสารประจำ เวลามีการตรวจสุขภาพโดยใช้เข็มจะไม่ไปไม่รับเข็มเข้าร่างกาย” (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ วันที่ 9 ตุลาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลข้างต้น เป็นความรู้สึกร่วมกันในกลุ่มผู้สูงอายุบางราย โดยสรุปปัญหาการไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 ดังนี้

บางรายที่รัยข่าวสารการรัยจากบุคคลอื่นที่ได้รับผลข้างเคียงของวัคซีนป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19 หรือคนใกล้ชิดที่หลังจากได้รับวัคซีนแล้วร่างกายผิดปกติไปจากเดิม เช่น แขนขาอ่อนแรง ทำให้เกิดความกังวลกลัวว่าจะเกิดกับสุขภาพตนเองและส่งผลกระทบต่อเป็นปัญหาของครอบครัวหรือบุคคลรอบข้าง มีความเชื่อมั่นในสุขภาพตนเองคิดว่าตนเองป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้ จึงไม่รับวัคซีนโควิด-19

บางรายเคยติดเชื้อแล้วอาการไม่รุนแรงสามารถรักษาที่บ้านได้ และรัยยาจากโรงพยาบาลที่เข้ารับการรักษาแล้ว มีการรักษาตัวครบ 10 วัน จึงไม่รับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19 บางรายไม่กลัวติดเชื้อโรคโควิด-19 เท่ากลัวสารในวัคซีนโควิด-19 เพราะดูจากข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อต่างๆ ที่นำเสนอผลกระทบต่อวัคซีนป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19 ทำให้เกิดความวิตกกังวลมีความคิดว่าสามารถเกิดกับตนเองได้

บางรายมีความกังวลในเรื่องโรคประจำของตนเอง สุขภาพปัญหาของร่างกายที่ไม่เหมาะสมกับการรับวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างในบางรายตามวัยแม้ว่าสุขภาพร่างกายจะแข็งแรงแต่การรับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19 เข้าไปอาจทำให้ร่างกายแยลงกว่าเดิมได้เพราะภูมิต้านทานของแต่ละคนไม่เท่ากัน กลุ่มตัวอย่างบางรายมีความกังวลที่จะใช้เข็มเข้าไปในร่างกายมากกว่ากลัวการติดเชื้อโรคโควิด-19

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาแบบการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19

จากผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ 5 ด้าน พบว่า

1. ด้านการรัยรู้การตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 3.38 อยู่ในระดับมากและได้ค่าเฉลี่ย (Mean=3.55, SD=1.17) ระดับมาก คือ กลัวเข็มหรือกลัวการฉีดวัคซีนโควิด-19
2. ด้านการรัยรู้พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 3.35 ระดับปานกลางและได้ค่าเฉลี่ย (Mean=4.30, SD=1.98) ระดับมาก คือ หลีกเลี่ยงการเข้าไปในเขตชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น มีความแออัด
3. ด้านการรัยรู้ความเชื่อเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 3.17 อยู่ในระดับปานกลางและได้ค่าเฉลี่ย (Mean=3.63, SD=1.19) ระดับมากคือ การตัดสินใจเข้ารับวัคซีนจะช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกัน และการรับวัคซีนโควิด-19 จะช่วยกระตุ้นร่างกายให้สร้างภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19

4. ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 2.93 อยู่ในระดับปานกลางและได้ค่าเฉลี่ย (Mean=3.17, SD=1.23) ระดับปานกลาง คือ ผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องรับวัคซีนโควิด-19

5. ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 2.62 อยู่ในระดับปานกลาง และได้ค่าเฉลี่ย (Mean=3.30, SD=1.34) อยู่ในระดับปานกลาง คือ การล้างมือเป็นประจำและสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาเมื่ออยู่นอกเคหสถานจะลดโอกาสการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้

จากผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 พบว่า ด้านการรับรู้การตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ยรวม 3.38 อยู่ในระดับมากและได้ค่าเฉลี่ย (Mean=3.55, SD=1.17) อยู่ในระดับมาก คือ กลัวเข็มหรือกลัวการฉีดวัคซีนโควิด-19 ซึ่งจากปัจจัยนี้เกี่ยวข้องกับการเข้ารับวัคซีนในกลุ่มผู้สูงอายุ และเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่ตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโควิด-19

จากการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมความรู้เท่าทันในการป้องกันโรคโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ และพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การไม่เข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ และกิจกรรมสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ซึ่งพบ 3 ประเด็น คือผู้สูงอายุกลัวผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และผู้สูงอายุไม่เชื่อมั่นว่าวัคซีนโควิด-19 จะสามารถป้องกันโรคโควิด-19 ได้

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ

จากผลการวิจัยรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ หลังจากกลุ่มผู้สูงอายุ เข้าร่วมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม โดยมีผู้สูงอายุสนใจเข้ารับวัคซีนโควิด-19 เข็มที่ 1 เพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 49.91 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ที่ควรได้รับวัคซีนโควิด-19 เป้าหมายมากกว่าร้อยละ 70.0 และด้านการรับรู้การตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโรคโควิด-19 พบว่า ผู้สูงอายุกลัวเข็มหรือกลัวการฉีดวัคซีนโควิด-19 ซึ่งการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุยังไม่บรรลุเป้าหมาย

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเข้าถึงวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเข้าถึงวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาพบว่าภายหลังจากที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมาเพศหญิง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ผู้สูงอายุมีเชื้อชาติไทย จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้สูงอายุมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมาคือศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 95 คน ร้อยละ 39.1 ไม่ได้ศึกษาจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ ผู้สูงอายุมีความดันโลหิตสูงเป็นโรคประจำตัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 รองลงมาคือโรคเบาหวาน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ไม่มีโรคประจำตัวจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 โรคไขมันในเลือดสูง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 โรคหัวใจและหลอดเลือด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 โรคภูมิแพ้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 โรคภาวะซึมเศร้า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และโรคมะเร็ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับผู้สูงอายุมีอาชีพเกษตรกร จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ แม่บ้าน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 อาชีพค้าขาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 อาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอาชีพข้าราชการจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

จากผลการเข้ารับวัคซีนของผู้สูงอายุเข็ม 1 ก่อนทำวิจัย จำนวนผู้เข้ารับวัคซีนโควิด-19 จำนวน 540 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 หลังเข้าร่วมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเข้ารับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผู้สูงอายุเข้ารับวัคซีนเข็มที่ 1 จำนวน 600 คน คิดเป็นร้อยละ 49.91 ซึ่งพบว่า จำนวนผู้สูงอายุที่เข้ารับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ถึงร้อยละ 70.0 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งควรได้รับวัคซีนเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 70.0 แต่มีผู้สนใจเข้ารับวัคซีนโควิด-19 เพิ่มจากเดิมทำให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จไปได้ด้วยดี

สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความลังเลใจและความต้องการรับวัคซีนโควิด-19⁽⁶⁾ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความลังเลใจในการรับวัคซีนโควิด 19 จำนวน 1,342 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.4 และเพศชาย ร้อยละ 41.6 มีอายุเฉลี่ย 57.2 ปี อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 45.5 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 45-60 ปี ร้อยละ 30.5 ด้านสถานภาพสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 65.7 รองลงมาคือหม้าย/หย่า/แยก ร้อยละ 18.9 และโสด ร้อยละ 15.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 90.4 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 9.6 ด้านอาชีพอยู่บ้านไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 44.2 รองลงมาคือรับจ้าง/เอกรชน ร้อยละ 20.6 เกษตรกร ร้อยละ 18.9 ค้าขาย ร้อยละ 13.2 และภาครัฐ ร้อยละ 3.2 ด้านภาวะสุขภาพมีสุขภาพดีไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 41.3 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุสุขภาพดี ร้อยละ 34.8 และมีโรคประจำตัว ร้อยละ 23.8 ด้านลักษณะชุมชนอยู่นอกเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 54.2 และในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 45.8 ความเชื่อมั่นในวัคซีนโควิด 19 พบว่าด้านความปลอดภัย เชื่อมั่นมากและมากที่สุด ร้อยละ 47.2 ด้านความรุนแรงของอาการข้างเคียง เชื่อมั่นมากและมากที่สุด ร้อยละ 41.7 ด้านความถี่ของอาการข้างเคียง เชื่อมั่นมากและมากที่สุด ร้อยละ 35.3 และด้านสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เชื่อมั่นมากและมากที่สุด ร้อยละ 45.3

สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 (COVID-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร⁽⁷⁾ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000-20,000 บาท โดยระดับความคิดเห็นของปัจจัยแรงจูงใจในการป้องกันโรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67, SD=0.292) และมีระดับความคิดเห็นการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกัน

โคโรนาไวรัส (COVID-19) โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=4.46$, $SD=0.441$) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนต่างกัน ทำให้การตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (COVID-19) โดยภาพรวมต่างกัน และประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ ต่างกันทำให้การตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (COVID-19) โดยภาพรวมไม่ต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจัยแรงจูงใจในการป้องกันโรค ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค และด้านความคาดหวังในประสิทธิผล ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (COVID-19) ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด-19 กับการเข้ารับ บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุ⁽⁸⁾ พบว่าผลการวิจัยพบว่าระดับแรงจูงใจในการป้องกัน โรคโควิด-19 โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ($\bar{X}=3.42$) ด้านความคาดหวังในประสิทธิผลวัคซีนโควิด-19 ($\bar{X}=2.88$) และด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ในการป้องกันโรคโควิด-19 ($\bar{X}=3.33$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค โควิด-19 อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.30$) แรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด-19 ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ในการป้องกันโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2=9.002$, $p\text{-value}=0.004$)

สอดคล้องกับบทความเรื่อง วัคซีนโควิด-19 กับแผนการสร้าง "ภูมิคุ้มกันหมู่" ในประเทศไทย⁽⁹⁾ ที่เสนอว่า ประเทศไทยได้เตรียมการจัดหาวัคซีนให้กับประชาชนคนไทยมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2563 โดยมีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาถึงคุณลักษณะของวัคซีน เช่น รูปแบบการวิจัยการจัดเก็บ และการขนส่งรัฐบาลได้วางแผนในระยะแรกที่จะจัดหาวัคซีน 63 ล้านโดส เพื่อจะฉีดให้ประชาชน ประมาณ 31.5 ล้านคน โดยจัดหาจากบริษัท AstraZeneca และ Sinovac Biotech โดยวางแผนจะฉีดในประชาชน กลุ่มเสี่ยงกลุ่มแรก ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด่านหน้า ผู้มีโรคประจำตัว เช่น โรคทางเดิน หายใจเรื้อรัง โรคหัวใจ โรคไตเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ ควบคุมโรคและมีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุไปวางแผนการส่งเสริมในอนาคตได้ โดยเน้นส่งเสริมให้ความรู้การเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ที่สามารถลดโอกาสการติดเชื้อโรคโควิด-19 และปัจจัยการรับรู้การป้องกันโรคโควิด-19
2. จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุ 3 อันดับแรก คือ มักจะหลีกเลี่ยงการเข้าไปในเขตชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น มีความแออัด รองลงมาคือสวมหน้ากากอนามัยหรือสวมหน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่อต้องเดินทางออกนอกเคหสถาน และเว้นระยะหรือรักษาระยะห่าง จากผู้อื่นอย่างน้อย 1-2 เมตรเป็นประจำ สามารถนำข้อมูลการรับรู้พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 มาประกอบการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ในการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ของกลุ่มผู้สูงอายุ และนำมาใช้ในการให้คำแนะนำในการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตตำบลธงธานี จึงทำให้ไม่สามารถทราบถึงการเข้าถึงวัคซีนในเขตตำบลอื่นได้ จึงควรขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่อื่นในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อจะได้ทราบถึงการเข้าถึงวัคซีนได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การวางแผนการเข้ารับวัคซีนในระดับท้องถิ่นต่อไปได้

2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุ ไม่ครอบคลุมกลุ่มประชากรในช่วงอายุอื่น จึงควรศึกษาในกลุ่มประชากรในช่วงอายุอื่น เนื่องจากแต่ละช่วงอายุมีการเลือกปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยในช่วงอายุอื่นมาใช้สำหรับออกแบบรูปแบบการส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีนโควิด 19 และนำไปสู่การวางแผนการเข้ารับวัคซีนในช่วงอายุที่กำหนดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2563.
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาด ปี 2564 ของประเทศไทย ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (มิถุนายน 2564). นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2564.
3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. คู่มือวัคซีนสู้โควิด ฉบับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ; 2564.
4. โรงพยาบาลรพีบุรี. รายงานสถานการณ์ COVID-19 ตำบลธงธานี. ร้อยเอ็ด [ออนไลน์]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2565 ต.ค. 20]. เข้าถึงได้จาก: Hos 11064.
5. อธิรุณี เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรม ศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี; 2543.
6. ชิโนรส ลีสวัสดิ์, เทิดศักดิ์ เดชคง, ลือจรรยา ธนภควัต. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความลังเลใจและความต้องการรับวัคซีนโควิด 19. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย. 2565;30(2):161-70.
7. ขนิษฐา ชื่นใจ, บุญกา ปันทุรอำพร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (Covid-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร [ออนไลน์]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2565 ต.ค. 20]. เข้าถึงได้จาก: <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin-9/6214154037.pdf>
8. ไมลา อิศระสงคราม. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการป้องกันโรคโควิด-19 กับการเข้ารับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี. 2564;19(2):56-67.
9. สุรัชย์ โชคครรชิตไชย. วัคซีนโควิด-19 กับแผนการสร้าง"ภูมิคุ้มกันหมู่" ในประเทศไทย (บรรณาธิการ แปลง). วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย. 2564;11(1):ง.